

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aurum Sapientvm, Sive Ars, Sine Scelere, & cum virtute,
ditescendi**

Masen, Jacob

Coloniae Ubiorum, 1661

Caput XI. Quomodo beneficia ab Ecclesiasticis occupanda, multiplicanda,
& vsurpanda sint.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55377)

tio, nos etiam religio ac pietas instruit; & si hominem secularem intemperantia dedecet, homini spirituali etiam erit probrosa. Quare vniversè illud statuo, Deum vi promissionis suæ, moderatæ vitæ clericis Religiosisque nunquam defuturum, & tam inconsultam illis parcitatem, quàm immodicum luxum, ad honestæ vitæ affluentiam obstare posse.

Alius tamen præter hæc scopulus est, in quem Deo dicati homines impingere, præsentisque etiam vitæ felicitate, aut certè futuræ solent excidere, cùm videlicet cumulandis suo studio opibus inhiant, & vel pluribus, quàm par est, aut status officiique cōditio requirit, beneficiis fruuntur: vel negotiatione res suas augere student, atque indignum viris Ecclesiasticis lucrum captant.

C A P U T XI.

Quomodo beneficia ab Ecclesiasticis occupanda, multiplicanda, & usurpanda sint.

Improbum esse mundi opes deserere, atque ad Ecclesiæ ministeria transire, ut maiores opes adeas, jam supra demonstravi. Siquis tamen hoc consilio venerit, ut Deo, citra curam rerum temporalium, quæ secularem

larem vitam aggravat, commodius honestiusque etiam famuletur, atque iccirco affluentiore, quàm in seculo fortunam experiatur, sine scelere copiosis domi rebus frui poterit. Et hac mente ad se transeuntibus munificam Deum manu nunquam est defuturus. Hi præcipuè mortalium sunt, qui sine labore & cura solent abundarè. Adeò ut hæc eorum felicitas secularium nonnunquam hominum oculos animosque fodiret; ut qui videant, vix summis laboribus curisque illa se posse assequi, qui veluti ad hæc studia otiosis, atque aliud prorsus agentibus Ecclesiasticis vltro affluunt. Nimirum non satis expendunt eiusmodi homines, illam esse pro vidi Numinis erga sibi devotos clientes sollicitudinem, ut centuplum in hac vita quoque rependere soleat. Neque facile his munificam manum subducere, nisi suæ homines devotionis obliti, debitum superis obsequium non impenderit.

Nulla gravior majorque Ecclesiasticæ felicitatis abundantiaque clades, quàm ab impietate officiorumque neglectu provenire solet. Ab hac dissolutione nascens per Germaniam hæresis præcipua duxit incrementa. Cum seculares homines indignati otiosos Ecclesiasticorum bonorum possessores,

fores, rebus omnibus affluere, sibi que vix duro labore alimenta præparari, illorum prædiis proventibusque inhiare primùm, ac deinde animari, per faventem huic audaciæ hæresim, manus injicere violentas ceperunt, justo Dei iudicio spoliati bonis, quibus piè moderateque uti desierant.

Jam verò quemadmodum bonis his acquirendis advigilare justè vtiliterque possint, nostri erit instituti paucis dispicere.

Primùm hac in arte pro Ecclesiasticis præceptum est, quod licet exposuerim, nunquam satis possum reperere: accedentem ad Deum, nec honoris, nec opum quærendarum causâ, sed propriæ salutis. gloriæque divinæ studio impelli debere, qui hunc finem negligit, evertitque, magnâ spe consequendi hoc ipsum quod satis est, excidit. siquidem inflammandæ olim cupiditatis scintillas in animum admisit, quæ pietatis religionisque omnis ruina est. Apostolus ille gentium Paulus Timotheo præclaram instructionem reliquit, quæ merito intimos Ecclesiasticorum sensus penetrare debeat. *Est quasiustus, inquit, magnus, pietas cum sufficientia. Habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his contentissimi. Nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem,*

*& in laqueum Diaboli, & desideria multa
inutilia, & nociva, qua mergunt homines in
interitum & perditionem. Radix enim om-
nium malorum est cupiditas, quam quidam
appetentes erraverunt à fide, & inseruerunt
se doloribus multis. Tu autem, ô homo Dei,
hac fuge: sectare verò iustitiam, pietatem, fi-
dem charitatem, patientiam, mansuetudinē.
Certa bonum certamen, apprehende vitam æ-
ternam, in qua vocatus es. Orationem ma-
gis disertam efficacemque dare nō possum,
qui hanc inter Ecclesiasticos negligit, &
præsens, & æternæ felicitatis jacturam fa-
ciet. Et sanè ratio hanc viam omnibus ma-
nifestam aperit. Quid enim magis videri
præposterum poterit, quàm Ecclesiam ejus-
que possessiones, ad solum Dei cultum fun-
datis, adire; ut istic honore, opibus, ac de-
liciis, quæ mundi seculique hujus sunt, af-
fluas? Et, ne de mente consilioque Dei lo-
quar; fuitne quisquam olim, aut etiam-
num est secularium in orbe Christiano ho-
minū, qui intentione alia suas opes Ecclesiæ
consignet, quàm ut Deo divinæque gloriæ
subserviatur? Quis igitur tam amens esse
potest, qui existimet se impunè tam radica-
tam Dei Majorumque voluntatem posse
infringere, alióque & mentem suam, & opes
ab*

ab Ecclesia traditas, absque sacrilegio transferre posse? Expendant hæc parentes illi, quibus curæ magis est, ut filios in opulentis Præbendis divites, quam in choro religiosos spectent: expendant & filii, qui magis de loculis ac poculis refertis, quam precum breviario, sacrisque Ecclesiæ promovendis solliciti, ad hanc vitam tanquam ad hospitium pingue transeunt, non ut Ecclesiam piè curent, sed ut ab illa lautè curentur. *Tu autem, ô homo Dei, hæc fuge, & sectare iustitiam, ac pietatem.*

Quod si qui ambitionis & avaritiæ in vita Ecclesiastica studio in transversum rapiantur, ut vel pinguiora beneficia adeant, vel alia aliis cumulent, vel prælaturas dignitatesque aucupentur, hoc sollicitudine vana prensent, cumque doctrinâ ac vitâ non mereantur, pertentent muneribus, chorumque in forum, & negotiationis officinam sacrilegè convertant: an non his jure Christus indignetur, & ejectionis, vel mortis vel calamitatis alterius flagello acclamet, & exprobrat, *domus mea, domus orationis est, vos autem fecistis illam speluncam latronum.* ^b Hoc igitur præcipitium metuant, quotquot aliunde quam per ostium in ovile Christi penetrare contendunt.

Alterum itaque præceptum est, ut si
^b Luc. 19. v. 46. hanc

hanc vitæ rationem, tanquam suæ salutis cō-
 venientiore[m] ambient, viâ ad hanc licitâ
 incedant, neque Simonis Magi imitatores
 sint, ac dona Dei, pecuniâ oblatâ æstiment,
 qui ab Apostolo Petro hac voce fulmina-
 tus est: *pecunia tua tecum sit, in perditionem,*
quoniam donum Dei existimasti pecuniâ
possideri. c Nisi igitur, aut ex hæreticorum
 manibus, ac potestate hæc beneficia eximē-
 da sint, aut sustentationis jure supremis col-
 latoribus, quicquam debeat: aut denique
 gratitudinis loco; citra pactum obligatio-
 nemque, quicquam refundatur, omnis hic
 in compensationem illicita erogatio est.
 Dei dona solent esse gratuita. Quæ verò Si-
 moniacè comparantur, nullo jure possideri
 ac retineri possunt, quia facto ipso ejusmodi
 irritatur possessio, præterquam, quod Ec-
 clesiæ excommunicationi ac fulmini subje-
 cta sit. De quare Consule *Extra v. cum de-*
testabile, de Simonia. Et D. Thom. 2. 2. q. 100.
 a. 6.

Tertium est, ut noverit, perquam esse pe-
 riculosum illorum hominum statum, qui
 vel præter necessitatem suam, vel utilitatem
 manifestam Ecclesiæ, plura simul beneficia
 occupant; nisi ejusmodi illa sint, quæ unus
 susten-

sustentationi non sufficiant, ideoque ad alterius beneficii complementum ordinentur. Nam, ut *Tridentinum* nobis *Concilium* *sess. 24.* tradit, ejusmodi beneficiorum pluralitas magna Ecclesiæ Dei infert incommoda, dum cultus divinus imminuitur, Ecclesia operariis, fundator pia intentione, pauperesque, ac humiles Dei servitio futuri aptiores, sustentatione necessaria frustrantur. Unde Glossa in caput dudum 2. de Elect. Verb. Retinere monet. *Notandum, quod qui habet plura beneficia, quorum alterum per se sufficeret, non potest sine mortali peccato retinere aliud.* Cumque juris divini Lex hæc sit, quæ suam hanc veluti operario mercedem statuit, vultque, ut habentes victum & alimenta, his contenti simus: nec Pontifici quidē hac in re, citra justam causam (in quâ, Lex hæc non tenere censeatur) dispensare fas est. ut D. Thom, Paludanus, Adrianus aliique apud Laym. l. 4. Tract. 2 c. 8, tradunt.

Causæ autem quæ ad sustentationem vnius plurium beneficiorum possessionem admittunt, tres illæ communi Doctorum suffragatione dantur. I. Est evidens Ecclesiæ necessitas, ut cum ob idoneorum Ecclesiæ ministrorum penuriam, quod in locis hære-

hæreticis fieri poterit, plura alicui supra ne-
 cessariam sustentationem beneficia indul-
 gentur; quæ causa cessat, cum idoneæ per-
 sonæ suppetunt, II. Eiusdem Ecclesiæ ma-
 nifesta utilitas; cum videlicet homo doctus
 piusque; aut majori autoritate, ob genus &
 nobilitatem pollens, plus rei Ecclesiasticæ,
 adversus potentes illius æmulos profutu-
 rus videtur. Ita in septentrione illustris fa-
 miliæ viris ad illorum potentiam, contra
 hæreticorum insultus stabiliendam, pluri-
 bus ornantur, extollunturque beneficiis, ut
 Ecclesiæ per illos securitati consulatur. III.
 Meritorum personæ ratio haberi etiam po-
 terit, si nimirum Ecclesiæ præ ceteris, suo
 consilio, doctrina, ac scriptione profit. Nam
 pro his dispensat Apostolus I ad Tim. 5. *qui
 bene, inquit. præ sunt Presbyteri, duplici hono-
 re digni habeantur, maxime qui laborant in
 verbo & doctrina.* ad digniorem autem sta-
 tum tuendum, plus sumptuum impensa-
 rumque in familiam, in hospites, amicosque
 requiritur. Unde Innocentius III. Ponti-
 fex in Concilio generali c. de multa, de Præ-
 bendis cum prohibuisset pluralitatem bene-
 ficiorum curatorum & personatum, adje-
 cit: *circa sublimes tamen & literatas perso-
 nas, qua majoribus sunt beneficiis honoranda,*

cum ratio postulaverit, per sedem Apostolicam poterit dispensari. Verum his in causis Pontifici proponendis cautissimè agendum, videndumque est, ne quem sua decipiat ac fallat cupiditas, nisi enim universè maius Ecclesiæ emolumentum sit, dum te præ aliis idem beneficium prensantibus neque impeditis, admittit; non Pontificem malè instructum, sed te ipsum decepisti, cum privata cupiditate excoecatus indebita occupas, & per fraudem intruderis alienis. *Va illi* (Prophetæ d. voces sunt) *qui multiplicat non sua, & aggravat contra se densum lutum!* Metuenda Christi verba sunt e *Filioli*, quàm difficile est confidentes in pecuniis, in regnum Dei introire *Facilius est camelum per foramen acus transire.* Concilium Parisiense ejusmodi hominum cupiditatem non immeritò detestatur. Solent, ait, f. à nonnullis multifaria occasiones obtendi, qua necessitatis nomine palliantur, & re vera, dum exterius necessitas pratenditur, interius avaritia regitur. Scribit etiam Beda, quod nonnulli Sacerdotum & Doctorum loco potiti, dum ignem cupiditatis igni superna dilectionis anteponunt, igne superna ultionis absumuntur, quorum

d Habac. 2. e Marc. 10. v. 24. f Sub Ludov. & Loth. l. 1. c. 13.

*rum perpetua damnatio temporali filiorum
Aaron morte figurata est* Ne igitur seiplos
incauti seducant, latentem illis, sub viridi
herba anguem manifestavi.

Quartum est, ut intelligant Ecclesiastici,
nihil à se in profanos vsus, ut ad consangui-
neos aliosve amicos ditandos converti pos-
se, nihilque testamento ad alios transferre
quia Christi & Ecclesiæ bona sunt, quibus
ad honestam sustentationem, non verò ad
luxum, profusionemque uti concessum est,
cetera quæ superfluant, vel pauperibus im-
pendenda, vel Ecclesiæ relinquenda sunt.
Quod si igitur consanguinei cum inopia
miserè conflictentur, eorum dum vivunt li-
beris erogare licebit. Filiis etiam honestio-
rum, si in studiis atque institutione domi
negligantur, plusculum tribuere non erit
in concessum, quod ad salutem proximi di-
vinumque honorem impensæ tales vertan-
tur. Ceterum de bonis cuique ex patrimo-
nio obvenientibus, pro arbitrio fas erit dis-
ponere: modò Christi possessio non viole-
tur. Unde D Bernadus Canonicum Lug-
dunensem Epist. 2. gravissimè his verbis ad-
monet, *quidquid præter necessarium victum,
& vestitum de altari retines, tuum non est,
rapina est, sacrilegium est.* Et Tridentina sy-

nodus less. 25. c. 1. interdicit, ne ex redditibus Ecclesia consanguineos familiaresque suos au- gere studeant, cum & Apostolorum Canones, ut 39. & 40. prohibeant: ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent.

Eademque ex causa intelligent quantum nefas sit, in familiam, & luxum domesticum non necessarium, in frequentes epulas, in venationes, canes equos, parasitos, in lusus & comotationes ejusmodi bona insumere: hoc enim si ex propriis etiam bonis fieri nefas sit, quantum erit flagitium ex bonis Dei servitio consecratis audere, atque adju- menta pietatis & religionis convertere in instru- menta luxuriæ?

Quintum, ut memor Ecclesiasticus ho- mo sit beneficium eâ lege conferri, ut offi- cium pietatis, à possessore in Ecclesia per- solvatur, quæ obligatio tanta est, ut hoc om- misso, Beneficii fructus injuriâ occupet, il- losque Ecclesiæ, seu fabricæ Beneficii, vel pauperibus refundere teneatur. Hic enim finis est ac sola ratio, quam & fundator, & Ecclesia, & Deus spectat, quâ sublata, totum ruere necesse est, ac Beneficium in sacrile- gium converti. Etenim si naturam illius spectes, omnium Theologorum consensus: *Beneficium Ecclesiasticum, jus est perpetuum*
perci-

percipiendi fructus ex bonis Ecclesie, propter officium aliquod spirituale, autoritate Ecclesie constitutum. Tolle officium, & destruis beneficium. Quod par est illos expendere, qui non uno, sed pluribus dotati Beneficiis, vix de precibus integrè exsolvendis solliciti, vel quæsitis ex causis dispensationem Romanam obtinere conantur, vel ipsi seculum liberali negligentia dispensant, ac secularibus quandoque negotiis, citra necessitatem immixti, sibi facile indulgent, profectibus non necessariis detinentur, ab Ecclesia, cui serviendum, frequenter, longoque absunt tempore, & per vicarios officia frigidè administrant. His profectò gravis aliquando incumbet ratio, ab illo Iudice, qui in nullo fallitur, ac se suamque Ecclesiam his pietatis officiis destitui impune nunquam patietur. Verbo dicam, Ecclesie, quæ te alit, tantò fidelius debes officium, quanto lautius obtines beneficium, quod Deus non minori iure rigoreque à te exiget, quam tu à tuo ministro tuis impendiis alito exacturus esses. Indue alium personam ministerioque tuo; & quidquid ab illo cum ratione postulabis officii, hoc a te existimes jure esse postulandum.

His itaque legibus, si Ecclesiasticus juxta

suam vocationem obsecutus fuerit, non dubia fide affirmo, nihil illi facile à munifica Dei manu defuturum. His præcipuè dictum est. *Quærite primum regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adjicientur vobis.* a Nulla novimus experientia comperitum esse, Deum illis defuisse, qui ei se, reliquâ temporalium rerum curâ, addixerunt, Et certè si ulla in re Deus fidem præstet (quam nunquam fallere, certum est) hanc sibi peculiariter religione obstrictis, servare æquum est. Quod tam liberaliter exequitur, ut his etiam, qui religionem sibi promissam violant, manum sæpe non subtrahat, ne Ecclesiæ sponsæ suæ defuisse existimetur.

Porro hanc instructionem non Clericis tantum, sed Laicis quoque exhibui; ut hinc norint, quo consilio propositoque ad castra Dei transcendendum sit; nec ita opibus Ecclesiasticis inhiant; ut existiment, has sibi citra oneris officiique executionem deberi.

a *Luc. 12. v.*

C A P U T XII.

An, & qua ratione, negotiationibus res suas augere viri Ecclesiastici possint.

IN homine Ecclesiæ Dei consecrato, nihil magis ab instituto alienum reperiri poterit.